

ประเด็น เศรษฐกิจ ฉบับที่ C29 28 พฤษภาคม 68		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมอาวุธของสหรัฐฯ	สหรัฐฯ: ผู้ชนะเจียบในโลกแห่งเศรษฐกิจสงคราม และโอกาสของไทยในเวทีโลก	
ประเด็นสำคัญ	- เศรษฐกิจสงครามในศตวรรษที่ 21 - ระบบ FMS-DCS กับบทบาทการส่งออกอาวุธ - การใช้งบประมาณกลาโหมในฐานะยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ - อาวุธ = เครื่องมือทางภูมิรัฐศาสตร์ - ข้อจำกัดของสหรัฐฯ - บริบทของไทยในห่วงโซ่อุปทานอาวุธโลก	

“สหรัฐฯ = ผู้ชนะเจียบในสนามรบโลก” ท่ามกลางความขัดแย้งทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นสงครามรัสเซีย-ยูเครน, อิสราเอล-ฮามาส, จีน-ไต้หวัน หรือเกาหลีเหนือ-ใต้ สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่ไม่เพียงรอดจากผลกระทบ แต่ยังเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ชัยชนะของสหรัฐฯ ไม่ได้เกิดจากการเข้าร่วมสงครามโดยตรง แต่จากการวางกลยุทธ์ที่ชัดเจน โดยใช้โอกาสจากความขัดแย้งในการขยายอุตสาหกรรมกลาโหม เทคโนโลยี และความร่วมมือกับพันธมิตรระดับโลก

เพราะในปัจจุบัน สงครามไม่จำกัดอยู่แค่ในสนามรบ แต่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงระหว่างประเทศ สหรัฐฯ ซึ่งมีอุตสาหกรรมกลาโหมขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ยังคงเป็นผู้ส่งออกอาวุธรายสำคัญ และมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของระบบเศรษฐกิจด้านความมั่นคง โดยเฉพาะในยุคของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่เน้นการใช้นโยบายการเชิงรุกเพื่อเสริมสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจและการทูต

ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ผ่านระบบ FMS-DCS สหรัฐฯ มีความได้เปรียบเหนือประเทศอื่น ๆ อย่างชัดเจน ในด้านการบูรณาการนโยบายกลาโหมเข้ากับเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และ

ความร่วมมือกับพันธมิตรในระดับโลก โดยเฉพาะผ่านระบบ FMS-DCS (Foreign Military Sales – Direct Commercial Sales) ที่ครอบคลุมทั่วโลก ระบบนี้ไม่เพียงเป็นช่องทางในการส่งออกยุทโธปกรณ์ แต่ยังเป็นกลไกเชิงอำนาจที่ช่วยให้สหรัฐฯ ควบคุมมาตรฐานอาวุธ กำหนดเงื่อนไขทางยุทธศาสตร์ และสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับพันธมิตร โดยบริษัทชั้นนำ เช่น Lockheed Martin, Raytheon และ Boeing ได้รับประโยชน์โดยตรงจากความต้องการด้านความมั่นคงของประเทศอื่น ๆ

ข้อมูลจาก Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) ระบุว่า สหรัฐฯ ครองสัดส่วนการส่งออกอาวุธโลกสูงถึง 43% ด้วยมูลค่าการส่งออกสูงถึง 318.7 พันล้านดอลลาร์ แบ่งเป็น 117.9 พันล้านผ่านรัฐบาล (FMS) และ 200.8 พันล้านผ่านภาคเอกชน (DCS) อุตสาหกรรมอาวุธจึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือความมั่นคง หากแต่เป็นเครื่องยนต์เศรษฐกิจ ที่สร้างรายได้มหาศาล ทั้งในแง่ภาษี การจ้างงาน และการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาวุธและเทคโนโลยีการบิน

ประเทศ	แนวนโยบายหลัก	จุดแข็ง	จุดอ่อน
สหรัฐฯ	ส่งเสริมการค้าอาวุธควบคู่เทคโนโลยี ใช้ความร่วมมือพันธมิตรเป็นฐานอำนาจ	มี FMS-DCS ครอบคลุมทั่วโลก, ผู้นำเทคโนโลยีกลาโหม	มีต้นทุนงบประมาณสูง และความขัดแย้งภายในเรื่องจริยธรรม
จีน	มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศและขยายในแอฟริกา, ASEAN	ราคาถูก, สนับสนุนเทคโนโลยีไร้สาย และ UAV	ขาดความเชื่อมั่นจากพันธมิตรตะวันตก, ขาดประสบการณ์ในสงครามจริง
รัสเซีย	มุ่งส่งออกอาวุธแก่ประเทศพันธมิตรที่ต่อต้านตะวันตก เช่น ซีเรีย, อิหร่าน	มีต้นแบบอาวุธหลากหลาย, ราคาถูก	ขาดนวัตกรรมใหม่และได้รับผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตร
ฝรั่งเศส	เน้นการทูตด้านความมั่นคงร่วมกับสหภาพยุโรป	อาวุธมีมาตรฐานสูง, มีบทบาทในการกิจ UN	ฐานอุตสาหกรรมเล็กกว่าสหรัฐฯ และจีน

จากตารางเปรียบเทียบเชิงระหว่างประเทศต่าง ๆ พบว่า สหรัฐฯ มีจุดแข็งชัดเจนจากการมีระบบ FMS-DCS ครอบคลุมทั่วโลก และเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีกลาโหม ส่วนจุดอ่อนคือภาระงบประมาณที่สูง และแรงต้านจากสังคมภายใน ขณะที่จีนมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ ราคาถูกและเด่นด้าน UAV แต่ยังขาดความเชื่อมั่นจากพันธมิตรตะวันตก รัสเซียมีอาวุธต้นแบบหลากหลาย และราคาถูกแต่ขาดนวัตกรรม และได้รับผลกระทบจากการคว่ำบาตร ฝรั่งเศสมีมาตรฐานสูง และบทบาทในการกิจ UN แต่ฐานอุตสาหกรรมเล็กกว่า

สหรัฐฯ: ผู้ชนะเจียบในโลกแห่งเศรษฐกิจสงคราม
ชัยชนะของสหรัฐฯ มิได้เกิดจากการครอบครองพื้นที่ แต่เกิดจากการเป็นศูนย์กลางของการค้าอาวุธและระบบเศรษฐกิจด้านความมั่นคงของโลกปี 2024 สหรัฐฯ ส่งออกอาวุธรวมมูลค่ากว่า **318.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** แบ่งเป็นการขายผ่านรัฐบาล (FMS) 117.9 พันล้าน และผ่านภาคเอกชน (DCS) อีก 200.8 พันล้าน ครองส่วนแบ่งตลาดโลกถึง **43%** เพิ่มขึ้นจาก 21% ในช่วง 5 ปีก่อน โดยมีซาอุดีอาระเบีย ยูเครน และญี่ปุ่นเป็นลูกค้าหลัก ขณะเดียวกัน รัสเซียร่วงลงเหลือเพียง 8% ส่วนฝรั่งเศสขึ้นมาเป็นอันดับสอง

ในปี 2023 สหรัฐฯ ใช้งบกลาโหมสูงถึง **916 พันล้านดอลลาร์** มากกว่าจีนถึง 3.1 เท่า ขณะที่ NATO ซึ่งเป็นเครือข่ายพันธมิตรหลัก นำเข้าอาวุธจากสหรัฐฯ มากถึง **64%** ของปริมาณรวม พร้อมคำสั่งซื้อเครื่องบินรบและเฮลิคอปเตอร์อีกหลายร้อยลำ กรณีของยูเครนยิ่งสะท้อนบทบาทผู้นำของสหรัฐฯ ได้ชัดเจนที่สุด ยูเครนกลายเป็นผู้นำเข้าอาวุธอันดับหนึ่งของโลก ด้วยการนำเข้าเพิ่มขึ้น **9,627%** ภายใน 5 ปี โดยเกือบครึ่งมาจากสหรัฐฯ โดยตรง การให้ความช่วยเหลือในนามพันธมิตรจึงกลายเป็นกลไกกระจายอิทธิพลที่ทรงพลัง

เศรษฐกิจสงคราม ในช่วงที่โลกเผชิญวิกฤต ไม่ว่าจะเป็นสงครามรัสเซีย-ยูเครน ความตึงเครียดในไต้หวัน หรือสถานการณ์ไม่มั่นคงในตะวันออกกลาง สหรัฐฯ กลับกลายเป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์เหล่านี้อย่างชัดเจน ยูเครนซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านอาวุธจากสหรัฐฯ มีการนำเข้าอาวุธเพิ่มขึ้นมากถึง 9,627% ภายในระยะเวลา 5 ปี โดยเกือบครึ่งหนึ่งของอาวุธเหล่านี้มาจากสหรัฐฯ โดยตรง

แนวคิด “เศรษฐกิจสงคราม” (War Economy) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่ถูกออกแบบเพื่อสนับสนุนการทำสงคราม โดยอุตสาหกรรมจะปรับตัวให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางทหาร ส่งผลให้เกิดการลงทุนด้านการผลิต การวิจัย และการจัดซื้อยุทธโศปกรณ์ในระดับมหภาค บทบาทนี้เด่นชัดในยุคของโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งมองว่าสงครามคือโอกาสในการขยายฐานอำนาจและรายได้ภายในประเทศ

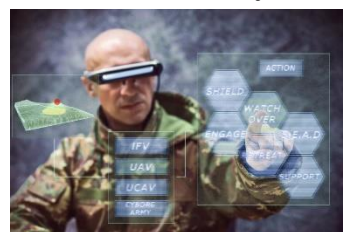
การขยายบทบาทของสหรัฐฯ ในฐานะศูนย์กลางของการส่งออกยุทธโศปกรณ์ ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หากแต่ได้รับแรงผลักดันจากระดับนโยบายโดยตรง ล่าสุดเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2568 ประธานาธิบดี

โดนัลด์ ทรัมป์ ได้ลงนามในคำสั่งฝ่ายบริหารฉบับใหม่เรื่อง “การปฏิรูปการขายยุทธโศปกรณ์ต่างประเทศเพื่อเพิ่มความเร็วและความโปร่งใส” (Reforming Foreign Defense Sales to Improve Speed and Accountability) โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงกระบวนการส่งออกอาวุธของสหรัฐฯ ทั้งในระบบ FMS และ DCS ให้มีความโปร่งใส รวดเร็ว และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับพันธมิตรที่เชื่อถือได้

สาระสำคัญของคำสั่งนี้ ได้แก่ การลดข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ การส่งเสริมความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม และการจัดทำรายการยุทธโศปกรณ์สำคัญเพื่อเร่งการอนุมัติ ทั้งยังสั่งการให้พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดตามสถานะคำสั่งซื้อแบบเรียลไทม์ภายใน 120 วัน คำสั่งนี้จึงมิใช่เพียงการปฏิรูปเชิงเทคนิค แต่สะท้อนให้เห็นถึงเจตนาของรัฐบาลสหรัฐฯ ในการใช้การค้าอาวุธเป็นเครื่องมือเศรษฐกิจและการทูตเชิงรุกในระดับโลก

ความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีกลาโหม สหรัฐฯ ยังมีความได้เปรียบในการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีกลาโหม โดยเฉพาะในด้านอาวุธอัจฉริยะ ปัญญาประดิษฐ์ทางการทหาร (AI) และระบบคลาวด์ข้อมูลด้านความมั่นคง ความก้าวหน้าดังกล่าวไม่เพียงสร้างขีดความสามารถในการป้องกันประเทศ แต่ยังส่งผลต่อเศรษฐกิจภาพรวมในรูปแบบของการลงทุนด้านนวัตกรรม การสร้างงานระดับสูง และการเสริมอำนาจของบริษัทเทคโนโลยีอเมริกันในการแข่งขันระดับโลก

การส่งออกอาวุธจึงไม่ใช่แค่การค้าทั่วไป แต่เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ที่รวมการค้า การทูต และเทคโนโลยีเข้าไว้ด้วยกัน โดยเฉพาะในความร่วมมือกับประเทศพันธมิตรอย่าง NATO ญี่ปุ่น อิสราเอล และประเทศในอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งครอบคลุมทั้งการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง ความช่วยเหลือทางทหาร และการเข้าถึงทรัพยากรสำคัญ เช่น น้ำมันและแร่หายาก

ข้อจำกัดของสหรัฐฯ แม้จะมีจุดแข็งเชิงโครงสร้างที่โดดเด่น แต่สหรัฐฯ ก็เผชิญกับจุดอ่อนที่สำคัญ ได้แก่ **ภาระงบประมาณขนาดใหญ่** งบประมาณด้านกลาโหมของสหรัฐฯ มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยในปี 2024 มีมูลค่ากว่า 850,000 ล้านดอลลาร์ ซึ่งแม้จะสร้างการจ้างงานและผลักดันเทคโนโลยี แต่ก็สร้างแรงกดดันต่อระบบการคลังของประเทศ และก่อให้เกิดข้อวิจารณ์เรื่องการจัดสรร

ทรัพยากร เนื่องจากงบประมาณที่สูงนี้อาจเบียดบังงบประมาณด้านสุขภาพ การศึกษา และโครงสร้างพื้นฐาน และอีกข้อจำกัดที่สำคัญ คือ **แรงต้านทางจริยธรรมจากสังคมภายในประเทศ** สังคมอเมริกันมีเสียงคัดค้านที่ชัดเจนต่อการค้าขายอาวุธกับประเทศที่มีประวัติละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ซาอุดีอาระเบีย หรือการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับความขัดแย้งที่ยืดเยื้อ เช่น สงครามในเยเมน ซึ่งเป็นประเด็นที่ถูกวิพากษ์จากนักวิชาการ นักเคลื่อนไหวสิทธิมนุษยชน และสมาชิกสภาองเกรสบางกลุ่มว่าไม่สอดคล้องกับหลักจริยธรรมและค่านิยมประชาธิปไตยของสหรัฐฯ

บริบทของประเทศไทย: ชัยเสรีเมทัลแอลเอ็นดีรับเบอร์ กับบทบาทในห่วงโซ่อุปทานโลก ในขณะที่สหรัฐฯ สามารถบูรณาการอุตสาหกรรมกลาโหมเข้ากับโครงสร้างเศรษฐกิจระดับโลกได้อย่างแนบแน่น ประเทศพันธมิตรอย่างไทยก็มีบทบาทที่น่าสนใจในฐานะ "ผู้สนับสนุนทางอ้อม" ผ่านห่วงโซ่อุปทานของระบบ FMS-DCS หนึ่งในกรณีที่น่าสนใจคือบริษัท ชัยเสรีเมทัลแอลเอ็นดีรับเบอร์ จำกัด (Chaiseri Metal and Rubber Co., Ltd.) ซึ่งเป็นผู้ผลิตยานเกราะป้องกันภัย (armored vehicles) และชิ้นส่วนสำหรับอุตสาหกรรมกลาโหมที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

บริษัทชัยเสรีฯ ถือเป็นตัวอย่างสำคัญของผู้ประกอบการไทยที่สามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบจัดซื้อทางทหารระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการผลิตเพื่อการส่งออกโดยตรง หรือการเป็นผู้รับจ้างช่วง (subcontractor) ในระบบโลจิสติกส์ของโครงการกลาโหมของประเทศพันธมิตร เช่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย และประเทศในตะวันออกกลาง การมีส่วนร่วมของชัยเสรีในห่วงโซ่อุปทานผลิตนี้ไม่เพียงช่วยสร้างรายได้และขยายตลาดให้แก่ผู้ประกอบการไทย แต่ยังส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการยกระดับเทคโนโลยีภายในประเทศ และสร้างโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมความมั่นคงเชิงพาณิชย์ (defense industrial base) ที่สามารถต่อยอดไปสู่การพึ่งพาตนเองทางยุทธศาสตร์ของไทยในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การเติบโตของอุตสาหกรรมกลาโหมในไทยก็ยังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ทั้งในแง่ข้อจำกัดด้านการลงทุน การถ่ายโอนเทคโนโลยี และกรอบกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการร่วมมือแบบ PPP (Public-Private Partnership) ในเชิงลึก การที่ไทยจะสามารถใช้ประโยชน์จากระบบความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ให้ได้เต็มที่ จึงต้องอาศัยการวางแผนเชิงนโยบายในระยะยาว โดยเฉพาะในด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) การเสริมสร้างแรงงานฝีมือ และการจัดระบบมาตรฐานความมั่นคงทางอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับพันธมิตรระดับโลก

กรณีของสหรัฐอเมริกาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การผสมผสานนโยบายกลาโหมเข้ากับโครงสร้างเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และความร่วมมือกับพันธมิตรระดับโลก สามารถสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจและ

การเมืองได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุด การที่สหรัฐฯ สามารถรักษาความเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมอาวุธ เทคโนโลยีกลาโหม และการค้าอาวุธผ่านระบบ FMS-DCS ไปพร้อมกับการขยายอิทธิพลทางการทูต แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจลึกซึ้งของสหรัฐฯ ต่อบทบาทของ “ความมั่นคง” ในฐานะทรัพยากรทางยุทธศาสตร์

ขณะเดียวกันประเทศไทยก็สามารถใช้ประโยชน์จากโครงสร้างความร่วมมือนี้ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะในกรณีของ บริษัทชัยเสรีฯ สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของผู้ประกอบการไทยในการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานด้านความมั่นคงระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการส่งออกยานเกราะหรือการเป็นผู้รับจ้างช่วงในระบบโลจิสติกส์ของโครงการกลาโหมระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ทั้งสหรัฐฯ และไทยต่างต้องเผชิญกับโจทย์ร่วมกัน นั่นคือการรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับความชอบธรรมทางสังคม รวมถึงการจัดการต้นทุนทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้าขายอาวุธ ในยุคที่ความมั่นคงไม่สามารถแยกขาดจากความยั่งยืนได้อีกต่อไป แม้โลกจะยังคงเรียกร้อง “สันติภาพ” แต่อาวุธกลับยังคงเป็นหนึ่งในสินค้าส่งออกสำคัญ และความมั่นคงยังคงเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การครอบครองตลาดอาวุธจึงมิใช่เพียงการถือครองส่วนแบ่งทางการค้า หากแต่สะท้อนถึงการครอบครอง “กลไกแห่งความมั่นคงโลก” ในระดับโครงสร้าง ภายใต้สถานการณ์ที่โลกยังไม่อาจยุติความขัดแย้งด้วยกลไกสันติวิธีอย่างแท้จริง สหรัฐอเมริกายังคงดำรงสถานะในฐานะ “ผู้กำหนดเงื่อนไข” ที่อยู่เบื้องหลังระบบเศรษฐกิจสงคราม ด้วยอำนาจเชิงยุทธศาสตร์ที่ดำเนินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

พ.อ.หญิง นवलสมร จรวงษ์

อจ.ทก.วทป.

แหล่งอ้างอิง

1. Bnomics. (2025, May 17). สหรัฐฯ = ผู้ชนะเจียบในสนามรบโลก [Facebook post]. Facebook.
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=724446266582361&set=a.212770884416571>
2. White House. (2025, April 9). *Executive order on reforming foreign defense sales to improve speed and accountability*. The White House.
<https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/04/reforming-foreign-defense-sales-to-improve-speed-and-accountability/>
3. Seck, H. (2025, May). *US special forces are using AI to reduce 'cognitive load' on troops*. Business Insider. <https://www.businessinsider.com/us-special-forces-using-lot-of-ai-for-cognitive-load-2025-5>
4. Chaiseri Metal and Rubber Co., Ltd. (n.d.). *Home*. <https://chaiseri-defense.com/>